

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์อุปสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอำเภอ อุ้มผาง จังหวัดตาก ซึ่งจะมุ่งเน้นการศึกษาไปที่วันพักเฉลี่ย (Average length of stay) ของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดรูปแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้สามารถเพิ่มจำนวนวันพักของนักท่องเที่ยว มีผลทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และศึกษาถึงนโยบาย มาตรการและงบประมาณของรัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ปัญหาของโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) ในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก และแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการดำเนินนโยบายทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

6.1 บทสรุป

6.1.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายร้อยละ 53.5 และเพศหญิงร้อยละ 46.5 คน อายุเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเท่ากับ 27.54 ปี นักท่องเที่ยวอายุระหว่าง 21 – 30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.7 นักท่องเที่ยวมีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 72.2 รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 26.5 มีสถานภาพสมรสแล้ว นักท่องเที่ยวร้อยละ 1.3 มีสถานภาพม่าย และยังไม่มีการคิดเป็นร้อยละ 79.1 นักท่องเที่ยวเป็นนักเรียน/นักศึกษาและประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.3 และ 30.9 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวที่รับราชการคิดเป็นร้อยละ 17.0 ประกอบธุรกิจส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 12.6 มีนักท่องเที่ยวส่วนน้อยที่ประกอบอาชีพเป็นแม่บ้าน และ กำลังสมัครงานคิดเป็นร้อยละ 2.2 และ 1.7 ตามลำดับ รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนของนักท่องเที่ยวโดยรวมเท่ากับ 34,818.91 บาท หากจำแนกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 20,026.55 บาท นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 410,175.00 บาท นักท่องเที่ยวสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.5 จากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด 230 คน เป็นชาวไทย 220 คน คิดเป็นร้อยละ 95.7 เป็นชาวต่างประเทศ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 นักท่องเที่ยวที่เป็นชาวไทยเดินทางมาจากภาคเหนือมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.2 รองลงมาเดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 29.1 นักท่องเที่ยวเดินทางมาจากภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 13.5 มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยที่เดินทางมา

จากภาคตะวันออก ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 7.0 , 2.2 และ 1.7 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวไม่มีรถยนต์ในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 46.1 มีรถยนต์ 1 คัน คิดเป็นร้อยละ 43.0 จำนวนวันหยุดในรอบปีของนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 96.17 วัน นักท่องเที่ยวมีวันหยุดในรอบปีจำนวน 101 – 125 วัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.8

6.1.2 รูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

จากข้อมูลของนักท่องเที่ยวจำนวน 229 คน พบว่านักท่องเที่ยวไม่เคยเดินทางมายังอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.5 รองลงมาเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมา 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.6 ค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยวเคยเดินทางมาอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก เท่ากับ 1.11 ครั้ง ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาพบว่าจำนวนครั้งเฉลี่ยที่นักท่องเที่ยวเดินทางมายังอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก เท่ากับ 1.52 ครั้ง จากการสำรวจพบว่าวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก คือ เพื่อการพักผ่อน/พักผ่อน ถึงร้อยละ 80.9 รองลงมาเป็นการเดินทางเพื่อการศึกษา/ทัศนศึกษา เพื่อเยี่ยมญาติ/เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 8.3 และ 5.2 ตามลำดับ มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยที่เดินทางเนื่องจากวัตถุประสงค์อื่น ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ คือ เพื่อติดต่อราชการ เพื่อศึกษารรรมชาติ เพื่อติดต่อธุรกิจ เพื่อประชุมสัมมนา และเพื่อการศึกษา และจากการสำรวจพบว่านักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.0 รองลงมาเป็นการท่องเที่ยวกับครอบครัว/ญาติ และ ท่องเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 18.7 และ 12.2 ตามลำดับ มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยที่เดินทางท่องเที่ยวในลักษณะอื่น เรียงตามลำดับดังนี้ ท่องเที่ยวสองคนกับภรรยา/คนรัก ท่องเที่ยวกับการนำเที่ยวของหน่วยงาน ท่องเที่ยวกับกลุ่มการศึกษา(ทัศนศึกษา) ท่องเที่ยวด้วยตนเองคนเดียว และท่องเที่ยวชมรม/มูลนิธิ/วัด นักท่องเที่ยวใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการเดินทางถึงร้อยละ 97.8 รองลงมาคือแพ และ เครื่องบิน คิดเป็นร้อยละ 7.0 และ 4.8 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวใช้จักรยานยนต์และเรือในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 2.6 และยานพาหนะที่นักท่องเที่ยวใช้ในการเดินทางน้อยที่สุดคือ เฮลิคอปเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 0.9 (นักท่องเที่ยวสามารถเลือกยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางได้มากกว่า 1 ชนิด) นักท่องเที่ยวนิยมพักค้างคืนในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ถึงร้อยละ 98.30 มีนักท่องเที่ยวเพียงร้อยละ 1.7 เท่านั้นที่เดินทางแบบไปเช้า-เย็นกลับ นักท่องเที่ยวพักแรมในรีสอร์ทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมาพักแรมโดยใช้เต็นท์ และ บ้านเพื่อน/ญาติ/ตนเอง คิดเป็นร้อยละ 23.0 และ 14.3 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวที่พักค้างคืนที่บ้านพักของบริษัทนำเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 12.6 มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยที่พักแรมที่สถานี่อื่น ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ บ้านพักของ

อุทยาน คิดเป็นร้อยละ 3.9 วัด/โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 1.3 บ้านพักของคนท้องถิ่นและบ้านพักใน กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน (ต.ช.ด.) คิดเป็นร้อยละ 0.4 นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาพำนักเฉลี่ยใน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก อยู่ในช่วง 1 – 10 วัน จำแนกเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยมีระยะเวลาพำนัก อยู่ในช่วง 1 – 10 วัน จำแนกเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีระยะเวลาพำนักอยู่ในช่วง 2 – 5 วัน คิดเป็นระยะเวลาพำนักเฉลี่ยจากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดเท่ากับ 3 วัน

จากการสำรวจพบว่านักท่องเที่ยวเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางจากถิ่นที่อยู่ อาศัยถึงอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก อยู่ระหว่าง 60 – 42,000 บาท จำแนกเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางอยู่ระหว่าง 60 – 10,000 บาท จำแนกเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางอยู่ระหว่าง 37,800 – 42,000 บาท คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยจากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดเท่ากับ 3,083.6 บาท นักท่องเที่ยวชาวไทยเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ย 1,789.16 บาท นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ย 40,800 บาท (รวมค่าใช้จ่ายที่เดินทางมาประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ) และจาก ข้อมูลของนักท่องเที่ยว 127 คนที่เดินทางมาเอง คิดเป็นร้อยละ 55.2 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด พบว่า นักท่องเที่ยวเสียค่าที่พักเฉลี่ยต่อคนต่อวันเท่ากับ 146.45 บาท ค่าอาหารและเครื่องดื่มเฉลี่ยของนัก ท่องเที่ยวเท่ากับ 244.38 บาท ค่าบริการท่องเที่ยวและพาหนะเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเท่ากับ 478.33 บาท ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึกเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเท่ากับ 158.46 บาท ค่าใช้จ่ายเพื่อการ บันเทิงเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเท่ากับ 110.91 บาท ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเท่ากับ 217.09 บาท นักท่องเที่ยวจ่ายค่าบริการท่องเที่ยวและพาหนะมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมา เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 18 ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด คิดเป็นร้อยละ 16 ค่าซื้อสินค้า และของที่ระลึก คิดเป็นร้อยละ 12 ค่าที่พัก คิดเป็นร้อยละ 11 นักท่องเที่ยวเสียค่าใช้จ่ายเพื่อการ บันเทิงน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 8 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด จากข้อมูลของนักท่องเที่ยว 45 คนที่เดินทาง มากับบริษัทนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 19.6 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด พบว่านักท่องเที่ยวเสียค่าใช้จ่าย ในการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก อยู่ในช่วง 1,000 – 5,900 บาท และจากข้อมูล ดังกล่าวพบว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาบริษัทนำเที่ยวเท่ากับ 3,380 บาท จาก ข้อมูลของนักท่องเที่ยวพบว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเท่ากับ 1,484.11 บาท นักท่องเที่ยว ชาวไทยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 1,327.70 บาท นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 4,925.30 บาท

6.1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและบริการของอุปทานการท่องเที่ยว (Tourism Supply) ในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

จากการสำรวจทัศนคติของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 53.5 มีความพึงพอใจต่อความสะดวกของสถานที่ท่องเที่ยวในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 48.3 มีความพึงพอใจต่อความสะดวกในการเดินทางในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.3 มีความพึงพอใจต่อความปลอดภัยในการเดินทางในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 49.1 มีความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 52.2 มีความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 49.1 มีความพึงพอใจต่อความสะดวกสบายของที่พักรับรองในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.6 มีความพึงพอใจต่ออรรถาธิบายไมตรีของผู้คนในท้องถิ่นในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 54.8 มีความพึงพอใจต่อบริการของเจ้าหน้าที่/พนักงานที่ให้การต้อนรับในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 45.7 และมีความพึงพอใจต่อระดับราคาค่าบริการ(ที่พัก/อาหาร/พนักงาน) ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 55.7

จากการสำรวจทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปยังน้ำตกทีลอซูมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.7 ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก รองลงมาเป็นคอกห้วยหมดและน้ำตกทีลอจอ คิดเป็นร้อยละ 77.8 และ 64.8 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวที่บ้านโบราณ คิดเป็นร้อยละ 52.2 ถ้ำตะโก๊ะบิ่คิดเป็นร้อยละ 47.0 น้ำตกทีลอเรคิดเป็นร้อยละ 43.5 น้ำตกเซปละคิดเป็นร้อยละ 41.3 บ้านกะเหรี่ยงทิโพจิดคิดเป็นร้อยละ 32.6 บ้านกะเหรี่ยงถาฮิเลตองคุดคิดเป็นร้อยละ 31.3 และน้ำตกมอถู่คิดเป็นร้อยละ 2.6 นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวที่น้ำตกทีลอซูในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.6 มีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวที่น้ำตกทีลอจอในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 33.5 มีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวที่น้ำตกเซปละในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 17.8 มีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวที่น้ำตกทีลอเรในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 17.0 มีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวคอกห้วยหมดในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.3 มีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวถ้ำตะโก๊ะบิ่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.0 มีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวบ้านโบราณในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.5 มีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวบ้านกะเหรี่ยงทิโพจิดในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 11.3 และมีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวบ้านกะเหรี่ยงถาฮิเลตองคุดในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 13.5 น้ำตกมอถู่ซึ่งแม้ว่าจะจะเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวจำนวนน้อยเดินทางไป แต่ก็มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.3

จากการสำรวจพบว่านักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก จากหนังสือแนะนำเที่ยวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.2 รองลงมาเป็นการแนะนำจากเพื่อน/ญาติ/ครอบครัว และ จากโทรทัศน์ (รายการท่องเที่ยว) คิดเป็นร้อยละ 78.7 และ 75.2 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลจาก วารสารของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) คิดเป็นร้อยละ 69.6 ได้รับข้อมูลจากใบปลิวและแผ่นพับ คิดเป็นร้อยละ 60.0 ได้รับข้อมูลจากการแนะนำจากพนักงานบริษัทนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 59.6 ได้รับข้อมูลจากการแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 58.3 ได้รับข้อมูลจากวิทยุคิดเป็นร้อยละ 56.1 มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยที่ได้รับข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (<http://www.umphang.com>) คิดเป็นร้อยละ 4.8 และตัวแทนบริษัทนำเที่ยว (Travel Agency) คิดเป็นร้อยละ 1.7

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวคิดว่าจะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวที่อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก อีกครั้งถึงร้อยละ 80.4 มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยที่ตัดสินใจไม่เดินทางกลับมา และ ยังไม่แน่ใจว่าจะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวที่อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก อีกหรือไม่ คิดเป็นร้อยละ 12.2 และร้อยละ 7.4 ตามลำดับ จากการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 ที่จะไม่เดินทางกลับมาท่องเที่ยวที่อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก พบว่าสาเหตุสำคัญที่นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางกลับมาเนื่องจากเส้นทางการคมนาคมไม่สะดวกและต้องการสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ เป็นสาเหตุสำคัญอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 26.9 เท่ากัน เหตุผลรองลงมา ได้แก่ ระยะทางจากถิ่นที่อยู่ถึงแหล่งท่องเที่ยวไกล คิดเป็นร้อยละ 15.4 ปัญหาความแออัดของนักท่องเที่ยว เนื่องจากในเทศกาลท่องเที่ยวหรือในช่วงวันหยุดติดต่อกันหลายวันจะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมา ทำให้การให้บริการและการรองรับของสถานที่ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 11.5 ค่าใช้จ่ายสูงและปัญหาด้านสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 7.7 และสาเหตุสุดท้ายที่นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางกลับมาเนื่องจากไม่มีเวลาในการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 3.8

นักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติจากการสำรวจพบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการ/ความเห็นด้วยกับการที่นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงสภาพเดิมและมีความสมบูรณ์ที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 30.7 รองลงมาเป็นความต้องการ/ความเห็นด้วยกับการมีระบบรักษาความปลอดภัยไว้คุ้มครองและให้การช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 26.8 และความต้องการ/ความเห็นด้วยกับการจัดที่พักของนักท่องเที่ยวต้องไม่รบกวนเข้าไปในเขตหวงห้าม บดบังทัศนียภาพที่สวยงามและเคร่งครัดในเรื่องความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 8.8

นักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับประโยชน์ของชุมชน จากการสำรวจพบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการ/ความเห็นด้วยกับการที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนการตัดสินใจเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เกิดประโยชน์กับชุมชนอย่างแท้จริง เป็นอันดับที่หนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 37.4 รองลงมาเป็นความต้องการ/ความเห็นด้วยกับการที่ประชาชนในท้องถิ่นควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้และทักษะในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 21.7 และความต้องการ/ความเห็นด้วยกับการที่ประชาชนในท้องถิ่นที่มีความสามารถควรได้รับการสนับสนุนให้เป็นผู้ชำนาญเฉพาะทาง(มัคคุเทศก์) เพื่อจะได้อธิบายหรือตอบข้อซักถามแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 18.7

นักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต จากการสำรวจพบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการ/ความเห็นด้วยกับการที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีส่วนทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอาชีพหรือรายได้เสริมนอกจากอาชีพหลัก เช่น รายได้จากการถ่อแพ ขายอาหาร รายได้จากการทำงานในรีสอร์ท เป็นอันดับที่หนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 50.2 รองลงมาเป็นความต้องการ/ความเห็นด้วยกับการที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีส่วนทำให้ชุมชนได้รับความสะดวกจากระบบสาธารณูปโภคเพิ่มมากขึ้น เช่น ไฟฟ้า ถนนที่ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 20.3 และความต้องการ/ความเห็นด้วยกับการที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีส่วนส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นมีการจัดระบบสาธารณสุขที่ดีขึ้น เช่น การแต่งกายที่สะอาด มีห้องน้ำที่สะอาด มีอาหารที่ถูกหลักอนามัย คิดเป็นร้อยละ 14.1

จากความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 66.2 ที่พบปัญหาในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก พบว่านักท่องเที่ยวประสบปัญหาในเรื่องของเส้นทางคมนาคมไม่สะดวก ถนนเป็นเส้นทางที่อันตรายในการขับรถและใช้เวลามากในการเดินทาง เป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 35.7 ปัญหาสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำสะอาด และห้องน้ำไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 5.7 ปัญหาเรื่องขยะ ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 3.9 ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายสูง อาหาร สินค้า และที่พักราคาแพง คิดเป็นร้อยละ 3.0 ปัญหาเรื่องการขาดการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก 2.6 ปัญหาการบุกรุกทำลายสภาพแวดล้อม ขาดการอนุรักษ์ธรรมชาติ และปัญหาเรื่องความแออัดของผู้คนในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 2.2 เท่ากัน มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยที่ประสบปัญหาในด้านอื่นๆ ซึ่งได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 5.16

6.1.4 ผลการวิเคราะห์อุปสงค์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

ผลการวิเคราะห์อุปสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก เพื่อหาปัจจัยที่กำหนดจำนวนวันพักเฉลี่ย (Average length of stay) ของนักท่องเที่ยว อันได้แก่ อายุ ที่อยู่ รายได้เฉลี่ย การศึกษา จำนวนวันหยุดในรอบปีของนักท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่อวัน และจำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยวเคยเดินทางมาอำเภออุ้มผาง โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) พบว่ามีตัวแปรสามตัวที่มีอิทธิพลต่อจำนวนวันพักเฉลี่ย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10 ได้แก่ อายุ จำนวนวันหยุดในรอบปีของนักท่องเที่ยว และจำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยวเคยเดินทางมาอำเภออุ้มผาง ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$D = 2.965 - 0.0151 \text{ AGE} + 0.003341 \text{ VOC} + 0.126 \text{ BEEN} \quad \dots(1)$$

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า อุปสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก (จำนวนวันพักเฉลี่ย) กับ อายุ จะเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงข้ามกัน แต่กับจำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบหนึ่งปีและจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาอำเภออุ้มผางจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ Adjusted R Squares เท่ากับ 0.094 แสดงว่า ร้อยละ 9.4 ของการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก (จำนวนวันพักเฉลี่ย) ได้รับอิทธิพลจากอายุ จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบหนึ่งปี และ จำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยวเคยเดินทางมาอำเภออุ้มผาง โดยที่ปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 90.6

จากตัวแปรทั้งหมดในสมการ ยอมรับสมการที่ระดับนัยสำคัญ 0.000

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. จากการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ผลการวิเคราะห์อุปสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) ในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก พบว่ามีตัวแปรเพียงสามตัวที่มีค่ายอมรับได้ (เป็นตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม) คือ อายุ จำนวนวันหยุดในรอบปีของนักท่องเที่ยว และจำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยวเคยเดินทางมาอำเภออุ้มผาง โดยที่อายุ จะเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงข้ามกัน แต่กับจำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบหนึ่งปีและจำนวนครั้งเคยเดินทางมาอำเภออุ้มผางจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นในการส่งเสริมด้านการตลาดควรมุ่งเป้าหมายไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อย โดยเฉพาะในช่วงอายุระหว่าง 21 – 30 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่อำเภออุ้มผางมากที่สุด

2. จากการวิจัยพบว่าปัญหาที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งในการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก คือ ปัญหาในเรื่องการคมนาคมไม่สะดวกเนื่องจากถนนสาย แม่สอด-อุ้มผาง นอกจากจะเป็นเส้นทางที่ยากลำบากในการเดินทางแล้ว ยังมีระยะทางยาวถึง 168 กิโลเมตร จึงทำให้นักท่องเที่ยวต้องใช้เวลาในการเดินทางท่องเที่ยวมาก การปรับปรุงเส้นทางสายดังกล่าว น่าจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามายังอำเภออุ้มผางมากขึ้น นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนวันหยุดน้อยจะมีความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น และควรจัดตารางการเดินทางเส้นทางแม่สอด-อุ้มผาง เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวกในการใช้บริการ ปัจจุบันเส้นทางดังกล่าวมีเพียงรถสองแถวที่ให้บริการเดินทาง รัฐน่าจะให้ผู้ประกอบการรายใหม่เข้ามาดำเนินกิจการรถตู้ในเส้นทางดังกล่าวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการลดอำนาจการผูกขาดอันจะทำให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์สูงสุด

3. จากผลการวิจัยพบว่าจำนวนครั้งเคยเดินทางมาอำเภออุ้มผางจะมีอิทธิพลต่อจำนวนวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในทิศทางเดียวกัน แสดงว่านักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาอำเภออุ้มผางมีความประทับใจและกลับมาใหม่ ส่งผลให้มีวันพักเฉลี่ยเพิ่มขึ้น และจากการสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางศิลปวัฒนธรรม ประโยชน์ของชุมชน และการพัฒนาคุณภาพชีวิต จึงนับได้ว่าการดำเนินงานทางด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ที่ผ่านมามีความสำเร็จ สามารถสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางกลับมาใหม่ สมควรที่จะรักษามาตรฐานของการดำเนินงานและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

4. เนื่องจากโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไป ดังนั้นการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่จะต้องทำอย่างยิ่ง นอกจากนี้โครงการต่างๆ ที่รัฐได้จัดทำ (รายละเอียดในบทที่ 4 และภาคผนวก) อาจมีการจัดทำโครงการเพิ่มเติม เช่น การสอดแทรกความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเข้าไปในการเรียนการสอนของโรงเรียนในท้องถิ่น เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการดำเนินการดังกล่าว แล้วสามารถนำความรู้ความเข้าใจดังกล่าวไปถ่ายทอดต่อยังประชาชนในท้องถิ่นหรือนักท่องเที่ยว เพื่อที่จะได้ตระหนักถึงความสำคัญและร่วมมือกันในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมอันดีงาม ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสืบไป

5. สิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ยังไม่มากเท่าที่ควร เช่น กระแสไฟฟ้าไม่เพียงพอแก่ความต้องการ ในช่วงเทศกาลท่องเที่ยว ห้างน้ำไม่เพียงพอและไม่สะอาด รัฐควรดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน เพราะในอนาคตคาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาตามมา และควรณรงค์ให้คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมุ่งมั่นในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและช่วยกันดูแลรักษาสาธารณูปโภคเหล่านี้ให้มีอายุการใช้งานที่ยาวนาน

6. จากการที่การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของอำเภออุ้มผาง จังหวัดตากที่ผ่านมา พบว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวขยายตัวอย่างมาก มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศต่างเดินทางเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ทำให้แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งทรุดโทรมลงไป โดยเฉพาะบริเวณที่ไม่ใช่สถานที่ท่องเที่ยวที่มีมาตรการควบคุมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภออุ้มผางมักพบปัญหาในเรื่องขยะและความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว โครงการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ภาครัฐและภาคเอกชนในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ร่วมกันจัดทำขึ้นนี้น่าจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้เป็นอย่างดี หากทุกฝ่ายรวมถึงนักท่องเที่ยวปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมในระยะยาว และพยายามจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างทั่วถึง ไม่ใช่มีมาตรการควบคุมเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญเท่านั้น โดยการจัดให้มีระบบกำจัดขยะที่มีมาตรฐานและมีที่ทิ้งขยะที่เพียงพอ ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวยึดวิถีชีวิตวิถีชีวิตวิถีชีวิตในการย่อยสลาย แทนวัสดุที่กำจัดยาก เช่น พลาสติก โฟม รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กระจายไปยังท้องถิ่นให้มากที่สุด เพื่อให้คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวยุติพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและมีจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดและรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงอยู่แบบยั่งยืน

7. จากปัญหาความไม่เข้าใจของประชาชนบางกลุ่มที่พยายามเสนอสินค้าและบริการที่ไม่มีคุณภาพต่อนักท่องเที่ยว การหลอกลวงนักท่องเที่ยวจนก่อให้เกิดภาพลักษณ์ในทางลบ ควรณรงค์และกวดขันให้ผู้ประกอบการมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อผู้ประกอบการ รวมถึงมีมาตรการในการลงโทษอย่างเคร่งครัดหากไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ตั้งไว้ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวควรกำหนดมาตรการในการดูแลการให้บริการระหว่างกัน เพื่อรักษาระดับมาตรฐาน เช่น การกำหนดโครงสร้างราคา การลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนกฎ การประกาศเกียรติคุณและสนับสนุนผู้ประกอบการดีเด่น และสร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรและผู้ประกอบการทางธุรกิจท่องเที่ยวให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ในระยะยาว เพราะเมื่อนักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจในการให้บริการ นักท่องเที่ยวก็จะกลับมาใช้บริการใหม่ในอนาคต

6.2.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. เนื่องจากในการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์อุปสงค์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) ในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในช่วงเดือนตุลาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2543 หากเป็นไปได้ในการศึกษาครั้งต่อไปหากผู้ทำการศึกษาจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตลอดทั้งปีจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์กว่านี้ เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางในแต่ละช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวจะนิยมท่องเที่ยวในรูปแบบที่แตกต่างกัน เช่น นักท่องเที่ยวที่นิยมเดินป่า (Tracking) จะไม่นิยมเดินทางในฤดูฝนซึ่งไม่สะดวกในการเดินทาง นักท่องเที่ยวที่รักความสงบจะหลีกเลี่ยงการเดินทางมาในช่วงเทศกาลวันหยุดที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาจำนวนมาก
2. จากการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยกับชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของค่าใช้จ่าย นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยสูงกว่าคนไทย และเนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามใช้ระยะเวลาเพียง 3 เดือน จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวนน้อย ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้มากขึ้น เพื่อประโยชน์ในการวางกลยุทธ์ทางการตลาดในนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ อันจะนำมาซึ่งรายได้จำนวนมากและเป็นการนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของไทย